

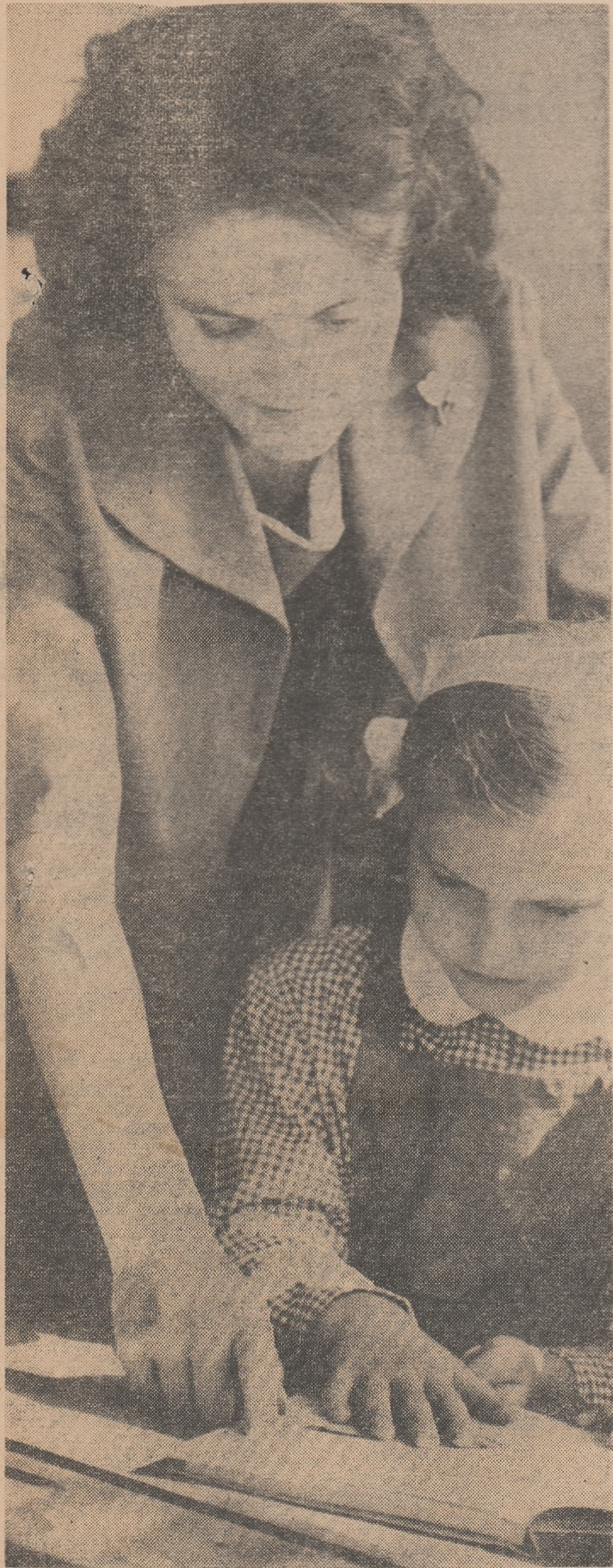
GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATA DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 829

vineri 17 decembrie 1965

8 pagini 25 bani



Acum, după cel dintâi trimestru din viața lor de școlari, copiii din clasa I cunosc mare parte din literele alfabetului. Cu ajutorul celor care le îndrumă pașii, ei încep să pătrundă tainele pline de farmec ale cărților de povești.

În actualitate:

VACANȚA

Iată că a trecut și primul trimestru de școală pe care, numai cu cîteva luni în urmă, îl așteptam deopotrivă de învățători și elevii, și profesorii. Bilanțul, după cum o arată majoritatea cataloagelor, este îmbucurător. Multe note de 9 și 10 au răsplătit strădania elevilor de a-și însuși cunoștințele transmise de învățători și profesori. Și, la rîndul lor, aceste cunoștințe multilaterale, temeinice, tot ceea ce a îmbogățit, în cursul acestor luni de școală, mințile și sufletele elevilor, sînt răsplata cea mai de preț a muncii pedagogilor, a pasiunii și devotamentului, cu care se dăruiesc ei școlii.

Și acum, la capătul a peste trei luni de activitate susținută, pe elevi îi așteaptă vacanța. În aceste zile, pregătirile pentru ea sînt în toi. Experiența pedagogilor vîrstnici, entuziasmul celor tineri, dragostea tuturor pentru copii se împletesc în eforturile unite, pentru organizarea unor activități cît mai frumoase, mai variate, mai bogate în conținut.

Pe primul plan sînt, firește, activitățile în aer liber. Insoțiți de profesori, școlarii mai mari vor porni în drumeții și excursii, străbătînd potecile albe de omăt ale munților, zburînd cu schiurile pe pîrțile netede. Peste tot pe unde vor drumeți — pe

jos, cu rucsacul în spate, cu trenul sau cu autobuzul, vor înfîlî imagini de neuitat, asupra cărora ochiul va poposi cu admirație, cu nesaț: orașe întinse sau abia apărute pe harta țării, șantiere fremătînd de muncă, mari combinate, locuri istorice, priveliști minunate dăruite de natură. Toate le vor da un sentiment de puternică mîndrie, vor face să crească dragostea lor pentru frumusețile și bogățiile patriei noastre, admirația pentru harnicul nostru popor.

Plină de bucurii va fi vacanța și pentru cei care rămîn în localitatea lor. Ei vor participa la concursuri de patinaj, sîniuș și schi (pe lingă unele școli s-a și amenajat cite un derdeluș sau un patinoar), vor viziona filme, spectacole de teatru, vor poposi în muzee, la expoziții sau își vor petrece clipe frumoase, participînd la activități dintre cele mai atractive: simpozioane, carnavaluri, reuniuni, concursuri pentru cel mai bun cîntăreț, recitator sau dansator, jocuri distractive. Acestor activități li se vor adăuga altele, deosebit de îndrăgite de elevi: vizitele în întreprinderi, la locuri istorice, întîlniri cu oameni de seamă ai vieții culturale, artistice, sociale și politice.

Momentul cel mai sărbătoros al vacanței îl va constitui, în fiecare școală, serbarea închinată zilei de 30 Decembrie și pomului de iarnă, iar în licee, școli pedagogice, școli profesionale și case de copii — și revelionului.

Se alcătuesc de pe acum numere distractive, se pregătesc surprize pline de haz, toate pentru a se crea o atmosferă de veselie și optimism, așa cum se cade să fie la un an nou școlăresc.

Cu ajutorul învățătorilor și profesorilor, elevii se pregătesc acum să întîmpine sărbătoarea Republicii cu cele mai frumoase dansuri, cîntece, recitări. Toate vor înmănușia bucuria tinerei generații de a trăi într-o țară liberă, de a fi cetățenii patriei noastre socialiste.

Sînt multe și frumoase bucuriile pe care învățătorii, profesorii și toți cei ce sînt chemați să se îngrijească de vacanța elevilor, le pregătesc pentru zilele acesteia. Toate au menirea să înfrumusețeze viața școlarilor noștri, să le îndrume pașii spre comorile artei, științei și culturii, să le sădească în suflet dragostea pentru patrie, pentru frumusețile și bogățiile sale, pentru tot ce forța omului a făurit. Toate le sînt dăruite din dorința de a-i crește și educa așa cum viața nouă o cere.

MATERIAL DIDACTIC-1966

A intrat în tradițiile pozitive ale întreprinderii de material didactic organizarea periodică a unei prezentări ample a producției sale în fața celor ce muncesc în școli.

Expoziția de material didactic organizată recent de I.M.D. în sălile Grupului școlar al Ministerului Învățămîntului din București reușește să definească principalele direcții ale actualei orientări în domeniul producției de „tehnică școlară”, să arate cum răspunde această producție cerințelor actuale ale învățămîntului, care este indicele ei calitativ.

Profilată în cadrul a patru sectoare — învățămînt preșcolar, fizică-chimie, matematică și științe naturale — actuala expoziție a I.D.M. pune pe prim plan aparatura pentru predarea cunoștințelor legate de știință și tehnica modernă. Dintre prototipurile expuse, se bucură de atenția deosebită a profesorilor de specialitate noua trusă pentru experiențe de electromagnetism, realizată în două variante — una pentru clasele V—VIII și una pentru clasele IX—XII — aparatul pentru producerea și studiul undelor electromagnetice de înaltă frecvență (microundelor) și aparatul pentru studiul interferenței sonore, necesar studiului demonstrativ și experi-

mental al unor capitole deosebit de însemnate ale fizicii moderne.

O serie de aparate din producția anterioară a I.M.D., care au întîmpinat unele critici justificate din partea profesorilor de specialitate, sînt prezentate în expoziție prin variante îmbunătățite din punct de vedere al performanțelor, al robusteții, al prezentării estetice. Așa sînt, de pildă, aparatele pentru studiul rezistenței electrice la materiale, pentru verificarea legii lui Ohm și gruparea conductoarelor etc.

Standurile cu material didactic pentru predarea matematicii și științelor naturale se remarcă și ele mai ales prin realizarea tehnică superioară față de unele lucrări similare din trecut, prin folosirea materialelor plastice care au redus mult masa și gabaritul produselor, prin soluții constructive superioare. Sectorul de material didactic pentru învățămîntul preșcolar este dominat de o serie de jocuri menite să stimuleze imaginația copiilor, spiritul lor de observație etc.

Prin concepția de organizare, prin interesul pe care îl suscită în rîndurile profesorilor de specialitate, expoziția de material didactic produs de I.M.D. este menită nu numai să constituie un mijloc de trecere în revistă a realizărilor în acest domeniu, ci și să determine un nou avînt în producția viitoare.



Un colț al expoziției de material didactic

PROGRAME

ȘI MANUALE

Între minim și maxim

Manualul de botanică de Traian Tretiu, Eugen Ghișa, Ion Ciobanu a apărut în acest an într-o nouă ediție, care prezintă unele schimbări față de ediția anterioară. Astfel, în capitolul introductiv este accentuată importanța cunoașterii plantelor, se dau indicații mai ample referitoare la dezvoltarea botanicii în țara noastră, în cadrul cărora este amintită, printre altele, și opera unor renumiți oameni de știință din zilele noastre, ca Traian Săvulescu și Alexandru Borza. În schimb, au fost eliminate din capitolul introductiv considerațiile referitoare la diversitatea lumii vegetale (problemă care, de fapt, poate fi discutată cu bune rezultate în cadrul recapitulării finale). Capitolul despre structura celulară a fost îmbogățit prin noile cunoștințe despre celulă, rezultate din cercetările cu ajutorul microscopului electronic. După mitoză obișnuită (care este ilustrată printr-o figură mai bună) se tratează de astă dată și diviziunea reduțională (cu ajutorul unei figuri nu prea fericite). În noua ediție au fost făcute și alte modificări.

Aceste modificări urmăresc, fără îndoială, modernizarea manualului ca și înălțarea supraîncărcării elevilor. Se pune însă întrebarea dacă modificările sînt îndreptățite în întregime, atît în ceea ce privește volumul, cît și în ceea ce privește conținutul.

În fața autorilor de manuale stă cerința categorică de a evita supraîncărcarea elevilor. Această cerință trebuie echilibrată cu cerințele legate de necesitatea de a da elevilor cunoștințe la nivelul actual al dezvoltării științei, ca și de a le forma și dezvolta gândirea științifică — în cazul nostru, de a pune baza pentru cunoașterea legăturilor generale ale vieții plantelor (ceea ce este și premisa pentru aplicarea cunoștințelor teoretice în practică). Totodată este justificată și cerința să satisfacem în măsură cît mai largă dorința elevilor interesați să cunoască mai mult. Echilibrul între aceste cerințe se poate stabili atunci cînd manualul conține pe de o parte un minim necesar de cunoștințe, cerut fiecărui elev, iar pe de altă parte un „maxim dorit” — pentru elevii interesați, în cazul nostru pentru naturaliștii pasionați. Este un lucru de importanță secundară dacă diferența între maxim și minim va fi trecut sub forma de „lectură”, de „note” sau de „anexă”, dar ar fi necesar să se stabilească cu multă chibzuință în mod precis minimul necesar și maximul dorit.

Să analizăm, sub aspectul acestor criterii, conținutul manualului de botanică. Să ne oprim, de exemplu, la temele „Forma frunzelor”, „Inflorescențele” și „Fructele”. Sub aspectul biologic nu este necesar să dăm, în legătură cu aceste teme, prea multe cunoștințe — în tot cazul, mai puține decît cele prevăzute în manual. Mai ales la frunză, minimul necesar este depășit. Sub aspectul biologic, fără îndoială, diversitatea fructelor este mai importantă decît multiplele forme ale frunzelor sau ale inflorescențelor. În schimb, elevii interesați de colecționarea și determinarea plantelor au nevoie de anumite noțiuni în legătură cu diferitele forme de frunze, de inflorescențe și de fructe. Avînd în vedere aceste cerințe ar fi fost indicat ca alienele referitoare la forma frunzelor, la inflorescențe și fructe să rămînă cu același volum de

text, dar trecînd drept „lectură” sau „note”.

În același scop, de a da elevilor intereseși cunoștințe mai largi și mai profunde în domeniul sistematiei, ar fi fost bine să se amintească cel puțin clasificarea ciupercilor superioare în bazidomicete și ascomicete (pe lângă distingerea ecologică în ciuperci saprofite și parazite), ca și clasificarea dicotiledonatelor în monoclamidee, dialipetale și simpetale (folosită și în manualul pentru clasa a V-a). Același lucru se poate spune referitor la cele trei grupe ale compozelor (cu flori ligulate, cu flori tubuloase și cu ambele feluri de flori). În general ar fi de dorit un volum de cunoștințe mai mare în ceea ce privește grupele și speciile regnului vegetal. Nu este deloc necesar de a descrie la fiecare plantă tratată toate organele, în mod mai mult sau mai puțin complet; ar fi de ajuns să se amintească o formă, să se scoată în evidență un amănunt semnificativ, de a se prezenta o figură bună. În legătură cu aceasta, o observație tehnică: un număr mai mare de figuri colorate ar înlesni mult cunoașterea reprezentanților regnului vegetal.

Pentru a trezi și menține interesul elevilor ar fi de dorit să se prezinte mai multe particularități interesante ale plantelor (trebuie să recunoaștem faptul că de obicei excepțiile trezesc interesul mai mult decît lucrurile obișnuite). Asemenea particularități ar fi, de exemplu, rădăcinile aeriene, rădăcinile de respirație la anumite plante tropicale, unele noțiuni din fitogeografie (în legătură cu capitolul „Zonele de vegetație din țara noastră”), unele amănunte (ilustrate!) în legătură cu ocotirea naturii. Dacă se consideră că asemenea cunoștințe nu se pot include în „minimul necesar”, atunci totuși merită să fie tratate în cadrul „maximului dorit”, ca lectură.

Dar mai importante decît astfel de cunoștințe „interesante”, sînt cunoștințele care pun baza pentru discutarea și cunoașterea legăturilor generale ale vieții plantelor. De fapt, valoarea cea mai mare a cunoștințelor biologice constă în formarea la elevi a unei concepții juste despre viață. Această concepție, care se desăvîrșește în ultima clasă a liceului, trebuie pregătită din clasele anterioare. Este vorba în primul rînd despre ideea de evoluție. Unul din exemplele cele mai grăitoare în această privință este evoluția alternanței generațiilor. Elevii vor trebui să înțeleagă că înmulțirea sexuată la plante cu flori de fapt nu este altceva decît o înmulțire prin spori, dezvoltată ca urmare a trecerii plantelor la viața pe uscat. Numai în vederea acestei linii evolutive, tratarea amănunțită a structurii polenului și ovulului este justificată; altfel, ea reprezintă numai un balast fără folos. Iar dacă se recunoaște că urmărirea evoluției alternanței generațiilor este un obiectiv important al predării botanicii în clasa a IX-a, atunci nu ne putem mîrgini să amintim mai mult sau mai puțin tangențial faptul că la gimnosperme „nuclă prezintă un țesut cu caracterul unui protal femeiesc redus”, ci va fi necesar să urmărim întreaga evoluție de la formele cele mai simple pînă la cele mai complexe.

Ar fi bine de asemenea ca într-un capitol de sinteză — la sfîrșit — să se discute nu numai aspectul paleontologic al acestei probleme (ceea ce s-a făcut), ci totodată și aspectul sistematic și

cel ontogenetic (ceea ce nu s-a făcut). În schimb, prin accentuarea clasificării regnului vegetal în plante „inferioare” și „superioare” linia evolutivă este ruptă și nu se scot în evidență, în măsură suficientă, formele de trecere.

În aceeași ordine de idei, pentru formarea gândirii științifice a elevilor, ar fi indicat să li se arate că de multe ori delimitarea speciilor în natură este problematică. Ar ajunge, pentru aceasta, să le prezentăm figuri care arată hibridarea speciilor din genul *Centaurea*, sau figura referitoare la hibridarea unei singure specii din genul *Hieracium* cu alte specii în arealul Carpaților de sud-est.

O aplicație rodnică a teoriilor biologice ar fi prezentarea măsurilor agrotehnice într-o relație mai strînsă cu cerințele fiziologice ale plantelor (deci o tratare axată pe întrebarea: cum influențează diferitele lucrări ale solului asupra apei, sărurilor minerale etc.).

Sintem conștienți de faptul că un manual școlar de botanică nu poate fi același lucru ca un curs universitar, după cum nu poate reprezenta nici un fel de soluție diluată a unui asemenea curs. Aceasta nu înseamnă însă că nu ar fi de dorit o prezentare mai completă, mai sistematică a funcțiilor diferitelor organe vegetale. Ni se va reproșa poate că dezvoltarea acestor teme ar trece peste limitele „minimului”. Credem însă că tratarea lor este, pentru orientarea biologică a elevilor, în bună parte mai importantă decît tratarea altor teme din manual (printre altele, de exemplu, nu este necesar de a trata în mod amănunțit structura secundară și la rădăcină și la tulpină, se pot condensa mai mult cele spuse în legătură cu forma exterioră a frunzei, cu structura internă a frunzei, cu structura internă a frunzei, cu înmulțirea vegetativă, cu structura staminelor etc.).

Încă o observație de natură metodică: experiența dovedește că pentru sintetizarea și fixarea cunoștințelor tabelele sînt de cea mai mare valoare, făcînd în același timp posibilă o economisire simțitoare de text. Printre altele, s-ar putea introduce cu folos tabele care cuprind comparația între fotosinteză și respirație, diferitele fenomene ale metabolismului, în special diferitele forme ale hrănirii autotrofe și heterotrofe, relațiile între măsurile agrotehnice și cerințele fiziologice ale plantelor, evoluția alternanței generațiilor.

E. HÜGEL
Sighișoara



Soluții eficiente, nu rezolvare de moment

Pentru ca prevederile planului de învățămînt să poată fi aplicate cu maximum de randament este absolut necesar ca programele de învățămînt pentru fiecare obiect în parte să selecționeze în așa fel cunoștințele, încît ele să fie accesibile și să nu ducă la supraîncărcare, respectînd în același timp particularitățile de vîrstă ale elevilor. Se cere de asemenea ca programele să prevadă o succesiune judicioasă a temelor, alcătuiind un sistem de cunoștințe din ce în ce mai cuprinzător, prin legarea cunoștințelor noi de cele studiate anterior. Cînd este vorba de matematică, această cerință se pune cu și mai multă tărie.

Este știut că în decursul aplicării programei de matematică pentru școala generală (clasele V-VIII) au apărut unele neconcordanțe, pentru a căror rezolvare s-a apelat la soluții de moment, uneori nu prea bine gîdite. Așa s-a întîmplat, spre exemplu, atunci cînd s-a rezolvat neconcordanța între programa de aritmetică și geometrie la clasa a VII-a dîndu-se indicația că, pentru a se putea utiliza la geometrie cunoștințele de rapoarte și proporții care se predau în cadrul aritmeticii, în primele opt săptămîni se vor preda trei ore de aritmetică și o oră de geometrie, urmînd ca în următoarele opt săptămîni numărul de ore săptămînal să se inverseze. De dorit ar fi fost să nu se ivească necesitatea unei asemenea soluții „provizorii” care derutează pe elevi și chiar pe profesor în timpul predării.

După cum se știe, în programa de aritmetică pentru clasele a V-a și a VI-a au fost introduse unele modificări, făcîndu-se reduceri de ore la unele capitole, fără o reducere sau simplificare

a conținutului. Ca urmare, unele capitole nu pot fi adîncite, profesorii întîmpinînd dificultăți destul de serioase. Se pune deci problema soluționării acestor neajunsuri, fără a se recurge și de această dată la soluții de moment. În articolul „Programa de aritmetică” semnat de tov. M. Grovu, apărut în nr. 824 al „Gazetei învățămîntului” se consideră că studiul cunoștințelor de aritmetică prevăzute în actuala programă s-ar putea face în bune condiții în doi ani și jumătate. Dacă s-ar admite ca bună propunerea făcută, ar însemna să se reducă numărul de ore prevăzute în prezent pentru geometrie, ceea ce, bineînțeles ar duce iarăși la greutăți. Consider neindicată și propunerea de a se trece capitolul „Cercul” din geometria clasei a VII-a în geometria clasei a VI-a, întrucît capitolul respectiv este dificil chiar pentru elevii clasei a VII-a.

După părerea mea, pentru ca programa de matematică pentru clasele V-VIII să fie corespunzătoare, ar trebui ca predarea aritmeticii să se realizeze în clasele a V-a și a VI-a în cîte 4 ore pe săptămîină urmînd ca studiul geometriei să aibă loc în clasele a VII-a și a VIII-a, cînd elevii ar putea să-și însușească mai ușor unele cunoștințe din geometria plană, destul de dificile pentru vîrsta celor din clasa a VI-a, unde se predă în prezent. Geometria ar urma să se predea în cîte 3 ore pe săptămîină în clasa a VII-a și în cîte 2 ore pe săptămîină în clasa a VIII-a. Iar algebra în cîte 2 ore pe săptămîină în clasa a VII-a și 3 ore pe săptămîină în clasa a VIII-a.

Prof. AUREL CAPLESCU
Lușța — raionul Strehaița,
reg. Oltenia

O lacună în manualele de istorie

Programele și manualele de istorie universale sînt chemate să asigure elevilor cunoștințe asupra diferitelor aspecte pe care le-a îmbrățișat, în dezvoltarea sa, societatea omenească de prețutendenți, din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi.

În prezent elevii capătă, e adevărat, cunoștințe temeinice asupra dezvoltării societății omenești, dar numai din

anumite regiuni ale lumii. Ei sînt lipsiți însă de cunoașterea istoriei unor popoare care au creat o înaltă și valoroasă cultură materială și spirituală, cum ar fi popoarele de „indieni” din America — huroni, mohicani, azteci, maiia, incași, botocuzi etc. — popoarele din insulele Pacificului, din Asia Centrală, din Africa Centrală și de sud. În trecut, lacunele din istorie asu-

pra acestor capitole erau explicabile, deoarece ele nu erau de-a-juns de cunoscute. Astăzi însă, cînd există numeroase studii și lucrări științifice consacrate istoriei acestor popoare, nu vîd de ce manualele de istorie universală n-ar fi îmbogățite cu cunoștințe în acest domeniu.

Problema completării în acest sens a conținutului programelor și ma-

nualelor de istorie universale pentru școala generală și liceu, în scopul de a le face cunoscute elevilor valoarea culturii materiale și spirituale a unor popoare despre care s-a știut foarte puțin pînă nu de mult, mi se pare importantă și cred că va fi luată în considerare...

Prof. MARIAN STOICĂ
Poenarii Apestoli,
raionul Ploiești

OPINII



DESPRE INSTITUTELE PEDAGOGICE

Verigă importantă a învățămîntului nostru superior, institutele pedagogice care funcționează în 14 centre din țară — patru din ele, la București, Iași Cluj și Timișoara trecînd după cum se știe, din toamna acestui an, pe lângă universitățile din orașele respective — sînt menite să asigure cadre cît mai bine pregătite școlii generale. În fiecare an noi promoții de absolvenți ai acestor institute își încep munca la catedră ca profesori de limba română, matematică, fizică-chimie, științe naturale-științe agricole, geografie-istorie, desen, educație fizică, muzică. Nivelul lor de pregătire depinde, desigur, nu numai de seriozitatea cu care muncește fiecare pe băncile facultății, ci și de o serie de factori care țin de însuși procesul de învățămînt.

Creație a regimului democratic-popular, institutele pedagogice se bucură de sprijinul larg al organelor de partid și de stat. În același timp, se vedește o preocupare tot mai accentuată a personalului de predare din aceste institute pentru ridicarea nivelului de pregătire a viitorilor profesori. Această preocupare este pe deplin justificată dacă ne gîndim că nivelul științific și cultural al specialiștilor de mîine depinde în bună măsură de modul în care ei sînt pregătiți astăzi, în școală. Considerăm, de aceea, binevenită sesizarea și discutarea largă a multiplelor probleme pe care le pune munca în institutele pedagogice, aceasta putînd contribui la rezolvarea lor cît mai judicioasă.

Concursul de admitere și exigențele lui

Pornind chiar de la început, de la concursul de admitere, trebuie subliniat faptul că el nu este numai o verificare a cunoștințelor primite de candidați în liceu, căci o asemenea verificare se face la examenul de maturitate, ci o verificare a posibilităților lui de a se specializa într-un anumit domeniu. De aceea, credem că materiile care sînt cerute la concurs trebuie axate pe preocupările ulterioare, pe posibilitățile de dezvoltare ale viitorului student. Dacă la unele facultăți — cum sînt cele de matematică, de fizică-chimie, de geografie-istorie — materiile cerute la concurs au fost just alese, la alte facultăți se mai simte nevoia unor ameliorări.

„La facultățile de științe naturale-științe agricole — ne spune conf. univ. Maria Ciucă — ar fi bine să se ceară, ca probe obligatorii pentru concursurile de admitere, zoologia, botanica, anatomia și chimia. Pînă acum chimia nu a fost pretinsă, iar zoologia era o materie facultativă, putînd fi înlocuită cu botanica. Cum însă cursul de botanică predat în liceu cuprinde mult mai puține date decît cel de zoologie, candidații alegeau, în proporție de 80—90 la sută, botanica. Rezultatul a fost că selecționarea nu s-a putut realiza în modul cel mai judicios și ca atare seriile anterioare au dat, în cursul anilor de studiu, un mare procent de reanșieri atît la examenul de chimie și la materiile bazate pe ea (fiziologie și zootehnie), cît și la zoologie“.

Conf. univ. Gh. Bulgăr este de părere că ar trebui studiată posibilitatea de a se introduce în programa concursului de admitere de la facultățile de filologie o probă de limbi străine. Candidații dau probe la istorie, deși n-o mai studiază în facultate, în schimb nu dau o probă la o limbă străină, cu toate că aceasta ar fi deosebit de utilă, deoarece ei ar putea folosi chiar de la început limba străină pentru cercetarea bibliografiei indicate. „Pentru aceasta, spune tov. Bulgăr — ar trebui luate o serie de măsuri mai largi. Prima și cea mai importantă ar fi ca în liceu să se asigure un studiu mai aprofundat al limbilor străine. În acest mod, candidații ar veni la concursul de admitere cu cunoștințe mai temeinice și n-ar mai fi necesară irosirea atîtor forțe în facultate pentru adîncirea studiului. În legătură cu aceasta, aș mai aminti de o cerință care apare din ce în ce mai evidentă la facultățile de filologie — aceea a dublei specializării. Mulți dintre absolvenții institutelor de 3 ani socotesc că ar fi foarte binevenită introducerea, ca materie secundară, a unei limbi străine. În prezent, studenții de la filologie studiază o asemenea limbă numai pentru a se putea documenta ei înșiși, dar nu în puține cazuri, în școală, sînt nevoiți să o predea fără a o cunoaște suficient“.

„Posibilitățile de îmbunătățire a programei concursului de admitere există și la facultățile de arte plastice, ne spune lector univ. Adrian Secoșanu. Nivelul cerințelor la concurs depinde de pregătirea estetică a candidaților, pregătire care se realizează încă în liceu. O preocupare mai accentuată în liceu pentru desenul artistic, pentru înțelegerea lui, în scopul lărgirii orizontului estetic al elevilor ar ridica pe o treaptă superioară și nivelul exigențelor la concursul de admitere. Dar chiar materiile prevăzute la admitere ar putea fi reconsiderate. Ar fi normal ca ponderea să fie egală între materiile de specialitate și cele de cultură generală“.

Urmărind îmbunătățirea pregătirii viitorilor studenți, cadrele didactice care lucrează în institutele pedagogice formulează o serie de propuneri și pentru adaptarea la necesități a planurilor de învățămînt. Vorbind, de exemplu, despre planurile facultăților de fizică-chimie, conf. univ. N. Hangea menționează că acestea au fost îmbunătățite și simplificate, în sensul adîncirii unor discipline și al eliminării altora, inadecvate profilului facultății. „Se simte însă în continuare — ne-a spus interlocutorul nostru — necesitatea de a introduce unele schimbări în plan. De exemplu, ar fi indicată trecerea cursului de mijloace audio-vizuale din anul III în anul I sau II. Într-o etapă în care importanța folosirii mijloacelor audio-vizuale în școală crește neîncetat, viitorii profesori trebuie să le folosească încă din practica pedagogică făcută în facultate“.

La facultățile de științe naturale-științe agricole, există o situație specială, în sensul că planul de învățămînt este supraîncărcat datorită numărului mare de discipline la științele agricole, ca și datorită volumului exagerat de ore la unele discipline agricole în detrimentul pregătirii biologice la un nivel ridicat.

Un raport judicios între discipline

Cauza acestei situații pare a sta în faptul că nu s-a asigurat întotdeauna un raport judicios în-

tre disciplinele din facultate, atît în ceea ce privește conținutul lor cît și în ceea ce privește numărul de ore afectat fiecăreia din ele, astfel încît să răspundă cît mai bine cerințelor învățămîntului de cultură generală. Considerăm că este necesar să se stabilească un raport just între discipline, în funcție de direcția în care trebuie pregătite viitoarele cadre didactice, cît și de conținutul disciplinelor care se predau în învățămîntul de cultură generală. Problemele acestea ar putea fi rezolvate pentru ambele catedre prin mărirea duratei de studii de la trei la patru ani. Atunci ar putea deveni obligatorie și o disciplină ca „Prepararea materialului didactic“, actualmente facultativă, disciplină în care, după părerea multora, ar trebui să se inițieze neapărat toți viitorii profesori. În aceste condiții s-ar putea și ca unele discipline, de pildă fizica și meteorologia, să se extindă. În prezent, în cadrul a 45 ore prevăzute într-un singur semestru, se predă întreaga fizică și întreaga meteorologie.

Conf. univ. I. Lungu este de părere că această problemă s-ar putea soluționa mai ușor dacă studenții ar veni în facultate cu cunoștințe suficiente de fizică. „În acest caz s-ar putea renunța în parte la studiul fizicii, predîndu-se în special meteorologia. Ar rămîne să fie dezvoltate mai mult deoară unele noțiuni necesare pentru înțelegerea anumitor fenomene meteorologice. Se impune, de asemenea, să fie adîncită latura biofizică a fenomenelor, iar în cadrul cursului de meteorologie ar trebui dezvoltat capitolul referitor la bioclimatologia, în condițiile existente acum, toate acestea pot fi numai atinse, dar nu și expuse așa după cum ar fi necesar“.

Și la facultățile de filologie se pun o serie de probleme care cer prelungirea duratei de studiu. „Acum, ne-a spus conf. univ. Gh. N. Dragomirescu, există un raport necorespunzător între volumul cunoștințelor predate în institut și necesități. Din această cauză, absolvenții pleacă la catedră fără să-și fi lichidat unele goluri. Se cere deci să se îmbunătățească și studiul limbii și literaturii române în liceu, dar și să se mărească durata școlarizării în institut la patru ani. Socotesc de asemenea necesară — continuă tov. Dragomirescu — restructurarea programelor, în sensul unei reajustări a numărului de ore afectat la fiecare disciplină, în raport cu scopul principal al facultății. Dat fiind că aceasta pregătește viitorii profesori de limba română accentul trebuie să cadă pe predarea limbii române contemporane și pe compoziție. Ar fi bine, de asemenea, ca viitorii profesori de limba română să studieze limba franceză ca o materie secundară, care să fie verificată și la examenul de stat.“

Anul acesta Institutul pedagogic din Pitești a trimis în regiune prima promoție de profesori. Unii dintre ei ne-au comunicat verbal că predau, în completarea catedrei, și ore de limba franceză și ne-au mărturisit că ar fi simțit nevoia unei pregătiri mai solide în această direcție. O analiză competentă făcută actualului plan de învățămînt și programelor, de un colectiv de cadre de predare din diverse institute, ar putea să stabilească neapărat o ierarhie justă a importanței diverselor discipline care se predau la facultățile de filologie“.

Referindu-se la aceeași problemă, conf. univ. Gh. Bulgăr crede că ar fi indicată contopirea într-un singur curs a disciplinelor „Istoria limbii“ și „Limba română contemporană“, distincte în actualele programe. „S-ar putea constitui de exemplu — spune tov. Bulgăr — un curs intitulat „Istoria limbii de la origine pînă

în zilele noastre“, la capitolul despre limba contemporană acordîndu-se un spațiu suficient și pentru problemele de stilistică“.

Despre manuale, cursuri și aparatura de laborator

Cadrele didactice din institutele pedagogice sînt preocupate și de îmbogățirea materialelor care se pun la dispoziția studenților pentru adîncirea pregătirii lor. Conf. univ. Gh. Bulgăr este de părere că Editura didactică și pedagogică ar trebui să tipărească mai multe cursuri, lucrări de specialitate, antologii, lucrări de analiză stilistică, gramatică, care fie că lipsesc, fie că se tipăresc în tiraje foarte reduse, de numai 1.000—2.000 de exemplare, ceea ce este insuficient pentru marea număr de solicitanți.

Necesitatea unui număr mai mare de manuale specifice învățămîntului pedagogic ne-a fost semnalată și de cadrele didactice de la facultățile de fizică-chimie, matematică, științe naturale. Se simte deosebit de necesară nevoia unor manuale demonstrative, în care să se pună accentul pe raționamente și deducții care să scoată în evidență logica internă a lucrurilor, pentru a-i stimula pe viitorii profesori ca în viitoarea lor muncă la catedră să argumenteze just afirmațiile pe care le vor face.

În strînsă legătură cu problema literaturii pedagogice s-a ridicat problema înzestrării laboratoarelor de care dispun institutele. S-a apreciat că, în general, acestea pot face față cu succes necesităților actuale. Evident însă că laboratoarele trebuie continuu completate și modernizate. Aceasta se poate realiza printr-o colaborare mai strînsă între I.M.D. și catedrele de fizică, chimie, științe naturale, care pot da sugestii prețioase constructorilor. Uneori s-au observat cazuri în care aparatura construită nu era cores-

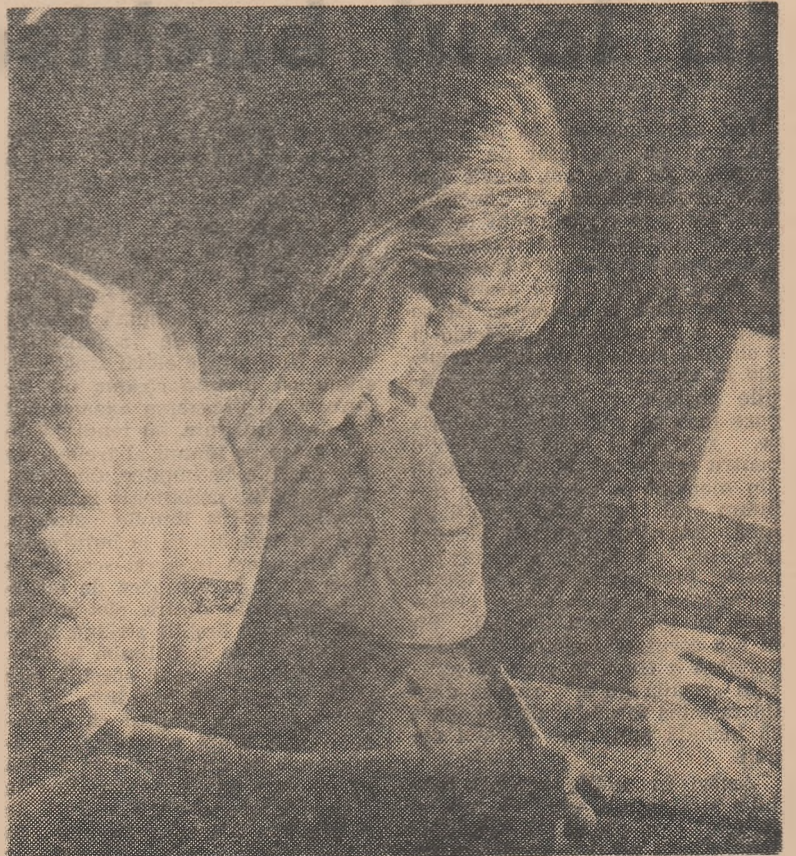
punzătoare scopului didactic propus. De exemplu, au o valoare didactică extrem de redusă cimpul magnetic rotitor, aparatul pentru demonstrarea legii lui Boyle-Mariotte etc.

Munca desfășurată de către marea majoritate a cadrelor didactice din institutele pedagogice, competența cu care ele se preocupă de problemele majore legate de îmbunătățirea continuă a procesului de învățămînt, de desfășurarea activității de cercetare științifică, creșterea de la an la an a nivelului de pregătire al absolvenților, ca rezultat al exigenței mereu mai mari a cadrelor de predare a acestor studenți pentru care au fost create, că multe din ele s-au întărit continuu, că sînt viabile. Toate acestea au făcut să crească mereu prestigiul institutelor pedagogice. Aceasta se poate constata și din faptul că în ultimii ani la examenele de admitere s-au prezentat suficienți candidați pentru a se putea face de la bun început o selecționare riguroasă.

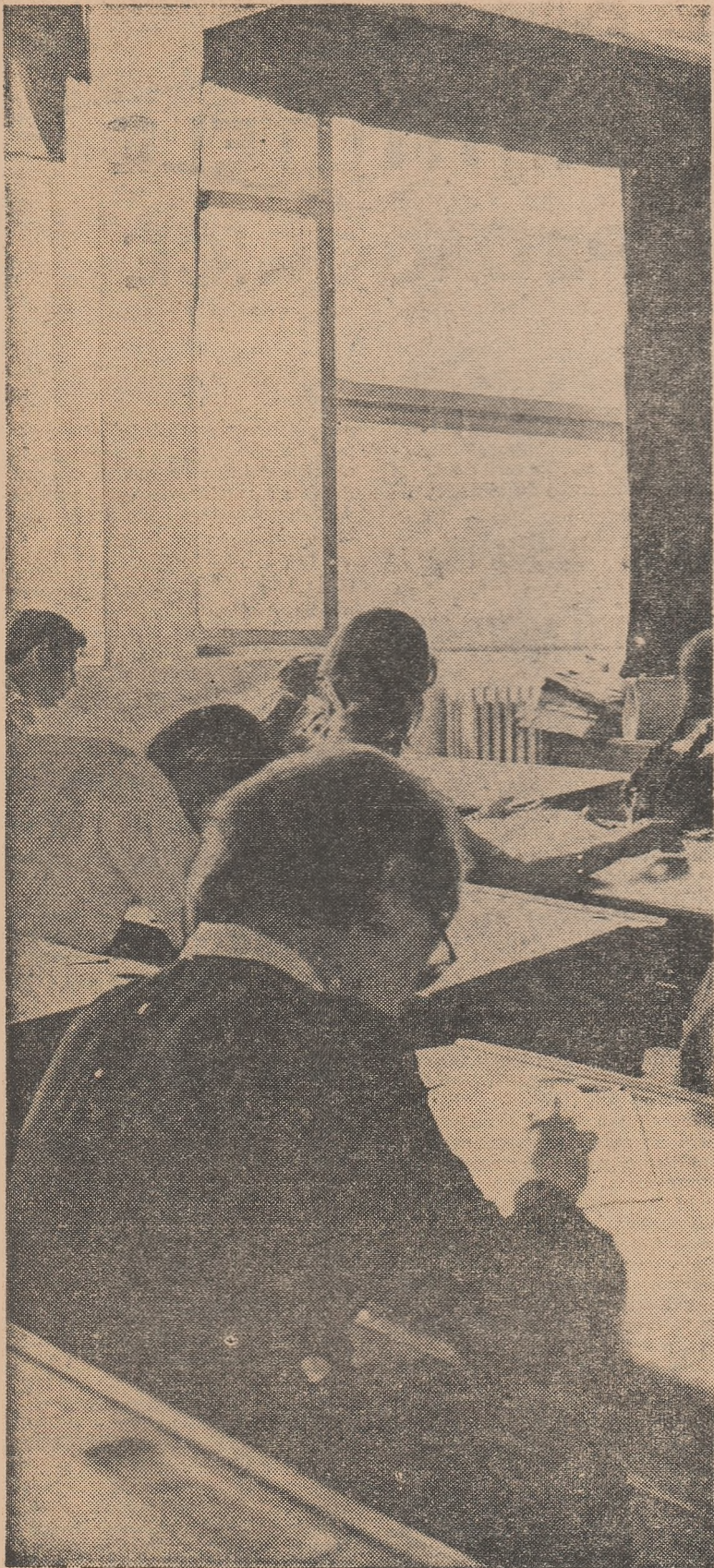
Desigur în materialul de față n-au putut fi abordate toate problemele legate de îmbunătățirea activității didactice din institutele pedagogice. Multe din acestea — cum ar fi de exemplu conținutul cursurilor editate, practica pedagogică, examenul de stat — au mai fost dezbătute atît în presa centrală cît și în cea de specialitate. Din analiza tuturor acestor elemente, însă, precum și a discuțiilor purtate se poate conchide că, ținînd seama de cerințele expuse, cu unele extinderi s-ar putea asigura o pregătire mai adîncită a viitorilor absolvenți ai institutelor pedagogice.

Discuțiile care vor continua să aibă loc în legătură cu aceste probleme vor contribui, desigur, la luarea unor măsuri judicioase, eventual și la extinderea duratei de studiu, astfel încît viitorii profesori să primească o pregătire cît mai temeinică pentru a lucra în întregul învățămînt de cultură generală, pentru a putea îndeplini cu competență sarcina de educatori ai tinerelor generații.

GH. CRISTEA



Studiu în Biblioteca centrală universitară



Studiu atent, temeinic, până în ultimele zile ale trimestrului.

Documentare actuală la lecțiile de geografie

Lecțiile de geografie a patriei oferă largi posibilități de familiarizare a elevilor cu realizările dobândite de oamenii muncii, sub conducerea partidului, în toate domeniile vieții economice și social-culturale ale patriei noastre, cu sarcinile puse de documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. în aceste domenii. Făcând cunoscute elevilor datele cuprinse în documentele de partid cu privire la noua repartitie teritorială a producției, la creșterea ritmului anual al producției și a volumului acesteia, la făurirea de noi ramuri ale industriei, la dezvoltarea agriculturii, transporturilor și comerțului, la creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii etc. dezvoltăm mândria lor pentru realizările poporului, dragostea pentru patria socialistă, dorința de a se pregăti temeinic pentru a fi în stare să contribuie la înflorirea ei.

Vorbind, de pildă, despre marile succese înregistrate în economia noastră ca urmare a politicii de industrializare socialistă desfășurată cu fermitate de partid putem scoate în evidență, pe baza documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R., faptul că, în anii șesenalului, ritmul mediu anual de creștere a producției industriale globale, depășind prevederile inițiale, a fost de 14,4 la sută, subliniind că acest ritm este printre cele mai ridicate din lume. Tot aci putem arăta, ca un rezultat al ritmului accelerat de creștere a puterii economice a țării, că astăzi volumul producției industriale este de 9,5 ori mai mare decât în 1938 și de peste două ori mai mare decât în 1959, iar în anul 1970 valoarea producției globale va crește cu 65 la sută față de anul 1965. Vom adăuga că la sfârșitul cincinalului următor întreaga producție a anului 1938 va fi realizată în numai 24 de zile. Pentru ca prezentarea să fie cât mai plastică, cifrele de mai sus pot fi înfățișate sub forma unui grafic simplu și sugestiv. Valoarea lecției va crește și mai mult, imaginea succesorilor dobândite în economia patriei noastre se va fixa și mai bine în mintea elevilor dacă le vom prezenta și câteva fotografii înfățișând unele unități industriale noi din regiunea în care se găsește școala și din întreaga țară, ca și unele întreprinderi reutilitate și modernizate. (Dacă putem

procura de la muzeele regionale fotografii și materiale înfățișând aceleași întreprinderi pe vremea burgheziei, e bine să le prezentăm paralel cu noile imagini, stimulându-i pe elevi să tragă concluziile în ceea ce privește marile progrese înregistrate de industria țării noastre). În încheierea acestei lecții, vom vorbi despre participarea plină de avânt a întregului popor la înfăptuirea politicii partidului.

Și lecțiile care tratează dezvoltarea diferitelor ramuri industriale în parte pot fi îmbogățite și actualizate cu materiale cuprinse în documentele de partid, ceea ce va spori mult eficiența lor instructiv-educativă. De pildă, la lecția „Energia electrică și electrificarea țării” este bine să arătăm că în anul 1965 producția de energie electrică este de 2,6 ori mai mare decât în 1959, iar puterea nouă pusă în funcțiune în ultimii 6 ani depășește de aproape 4 ori pe cea existentă în anul 1938. Pentru ca elevii să-și dea și mai bine seama de marile progrese pe care le va face țara noastră pe tărîmul producției de energie electrică, este bine ca, referindu-ne la planul de electrificare adoptat de Congresul al IX-lea al P.C.R., să subliniem faptul că întreaga producție de energie electrică a anului 1938 se va realiza în 1970 în numai 12 zile, iar în 1975 în mai puțin de o săptămână. Va fi deosebit de sugestiv, în această privință, un grafic în care cifrele 32—34 miliarde kWh și 55—60 miliarde kWh (cît va fi producția de energie electrică în anul 1970 și respectiv 1975), se vor detașa net de cele ce indică producția anilor 1938 și 1965. Binevenită va fi de asemenea, la această lecție, prezentarea unei hărți pe care să fie marcate, cu semne convenționale diferite colorate, obiectivele realizate în cadrul șesenalului, cele ce se vor construi în planul cincinal (1966—1970) și cele prevăzute pentru 1970—1975.

Asemenea date prețioase privind realizările regimului nostru și perspectivele de viitor găsim în documentele Congresului pentru toate ramurile industriale. În același timp, documentele Congresului al IX-lea al partidului, precum și cele ale Plenarei C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie

a.c. constituie o importantă sursă de îmbogățire a conținutului lecțiilor ce tratează agricultura țării noastre.

La toate lecțiile de geografie economică a patriei se cere să subliniem că scopul întregii politici a partidului este asigurarea pentru toți oamenii muncii a unui nivel de trai mereu mai ridicat. În mod deosebit însă despre ridicarea bunăstării oamenilor muncii se vorbește la lecțiile privind geografia populației. Și în această privință documentele Congresului oferă profesorului un material deosebit de valoros pe linia ridicării eficienței educative a lecției. Putem arăta, de pildă, că față de anul 1959 salariul real a sporit la sfârșitul șesenalului cu 35 la sută ca urmare a sporirii salariilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, iar pentru anul 1970 se prevede ca salariul real să crească cu 20—25 la sută față de anul 1965. De asemenea, este bine să le arătăm elevilor că se prevede o majorare a pensiilor tuturor categoriilor de pensionari, și a veniturilor reale ale țărănimii, cu circa 20 la sută. Referindu-ne la construcțiile de locuințe pentru oamenii muncii, vom sublinia că în anii șesenalului au fost construite din fondurile statului 270 mii de apartamente (de 2,6 ori mai mult decât în perioada anilor 1955—1959), iar din fondurile proprii ale țărănimii — circa 490 000 de case, la care se vor adăuga, în perioada 1966—1970, încă circa 300 000 de apartamente. Vom insista firește, la această lecție, și asupra grijii partidului pentru învățământ, cultură și sănătatea oamenilor muncii. În legătură cu toate aceste domenii vom prezenta elevilor și date din regiunea în care se află școala, solicitându-i să arate ei înșiși realizările dobândite.

Desigur că metodele și procedeele care vor fi folosite la lecțiile de geografie economică a patriei, dozarea materialului, modul de a-l prezenta, locul lui în cadrul lecției etc. vor fi diferențiate în raport cu vârsta elevilor — respectiv la clasa a VIII-a sau la clasa a XI-a — cu puterea lor de înțelegere, cu nivelul lor anterior de pregătire.

GHEORGHE TASCOV
lector la I.P.C.D. Cluj

In locul buchiselii — studiul limbii vii

Imi aduc aminte că în liceu, am avut un profesor de limba franceză pe care noi, elevii mai mari, îl poreclisem „Si Condițional”. Intra în clasă însoțit de un tom de dimensiuni alarmante — o gramatică franceză necunoscută nouă — din care eram alimentată pînă la saturație. Ni se preda o fonetică, o morfologie și o sintaxă savantă, cu toate regulile în vigoare și cu toate excepțiile posibile și imposibile. Se pare însă că, mai presus de orice, profesorul avea predilecție pentru regula lui „si condițional”, din moment ce ne cerea s-o debităm oral cel puțin o dată pe lună. Enunțam regula și dădeam cite un exemplu, provenit și acesta, bineînțeles, tot din tomul voluminos de la catedră. Nicio dată, în tot cursul liceului, nu ni s-a cerut să construim independent o frază în care să aplicăm „regula lui si” sau să dăm un răspuns formulat de noi care să includă aplicarea acestei reguli.

Astăzi în școlile noastre limbile străine nu se mai predau în felul care preda „Si Condițional”. Elevii nu mai au de suportat silnicia teoretizărilor excesive și nici bucherismul pedant, arid

și greoi, vrăjmaș al limbii vorbite. Nu se mai predă în școli o teorie gramaticală indigestă, ci limba vie.

Cu toate acestea, uneori, la anumite clase, mai ales la clasele secțiilor reale, interesul elevilor lincezește, profesorul de limbi străine întâmpină greutăți în efortul său de a dinamiza clasa. Unii dintre elevii „realiști”, știind că limbile străine nu figurează în programa examenului lor de maturitate, au tendința de a le trece pe planul al treilea, de a le neglija. Se impune, de aceea, să stimuăm neconștient interesul elevilor pentru limbile străine, să-i determinăm să le îndrăgească. Dispunem în acest scop de o diversitate de mijloace de influențare, unele dintre ele aplicabile la toate limbile străine, altele diferind de la o limbă la alta.

La limba franceză, sarcina este mult ușurată de înrudirea ei cu limba română. Faptul că amîndouă sînt limbi romanice, că amîndouă își au obrîșia în limba latină, este un excelent mijloc de a trezi interesul elevilor. Încă de la rostirea primelor cuvinte în limba franceză — „la classe”, „le pupitre”, „le cahier”, „le crayon” etc. — pe care elevii le înțeleg

fără nici o dificultate, deoarece seamănă cu corespondentele lor din limba română, caut să nu pierd nici un prilej pentru a stabili corelațiile gramaticale și lexicale care există între cele două limbi. Începînd cu clasa a IX-a și îndeosebi la clasele secției umanistice, extind aceste corelații și la limba latină, iar atunci cînd timpul și nivelul clasei îmi îngăduie, încerc apropieri și cu alte limbi romanice. În legătură cu aceasta, cred că propunerea care s-a făcut de a se studia în școlile noastre, simultan cu limba franceză, o a doua limbă romanică, italiană sau spaniolă, merită atenție. Am constatat, în practica de la catedră, că elevii manifestă un interes deosebit atunci cînd li se cere să observe rădăcinile lexicale comune, ca și oricare alte asemănări de lexic sau de gramatică existente între limba latină, limba română și celelalte limbi romanice.

Extrem de utile atît din acest punct de vedere, al stimulării interesului pentru studiul limbilor străine, cît și al contribuției la cît mai buna lor însușire sînt și mult apreciatele mijloace tehnice audio-vizuale.

Discurile și magnetofonul, permițînd profesorului să ofere elevilor săi modele de rostire în limba străină pe care o predă, descoperă în același timp elevilor muzicalitatea limbii respective, nuanțele și inflexiunile subtile care fac savoarea ei, făcînd să crească mult interesul lor de a și-o însuși. În același scop, al trezirii interesului elevilor pentru studiul limbilor străine, sînt cîntecul și audierea unor cîntecuri în aceste limbi. Utilă este, de asemenea, și vizionarea unor filme vorbite în limbile pe care le predăm. Asociînd replicile cu un moment dramatic, cu figura unui personaj, cu modul de a vorbi al unui actor, elevii își întipăresc în minte rostirea corectă a acelor cuvinte și expresii pe care le-au învățat în clasă.

Lectura este un alt mijloc important de a stimula interesul elevilor pentru limbile străine. Socot că acele ore care figurează în programă ca ore la dispoziția profesorului ar trebui folosite în mare măsură pentru a îndruma și controla lecturile libere ale elevilor în limba studiată. Îndrumarea, sfatul pro-

forului, sînt cu atît mai necesare cu cît unii elevi, îndemnați de succesele din clasă, fac greșeala de a se arunca prematur asupra unor texte dificile (romane, cărți de călătorie etc.) și, întîmpinînd obstacole în descifrarea lor, abandonează apoi, descurajați, orice lectură în limba străină. Practic am început prin a recomanda elevilor publicațiile în limba franceză care se găsesc la chioșcuri, îndemnîndu-i să citească știrile și reportajele sportive, totdeauna iubite de tineret. Numai după aceea, cînd mi-am dat seama că lectura aceasta le-a devenit facilă, i-am sfătuit să parcurgă și alte materiale din publicații. Abia ulterior, într-o fază avansată, am scotit accesibile lecturi ca „Le petit Prince” de Antoine de Saint-Exupery, de pildă.

Consider că, apelînd la mijloace variate, folosindu-le de asemenea în chip variat, sîntem în măsură să trezim interesul statornic al elevilor noștri pentru însușirea limbilor străine.

Prof. IONEL BANDRABUR
Liceul „Ion Slavici”
Panciu



În timpul lecției la Școala generală nr. 11 din Capitală.

Cu mijloace moderne

Progresele actuale ale tehnicii creează posibilitatea folosirii mijloacelor moderne de predare începând încă din primele clase ale școlii generale.

Chiar din perioada preabecedară, în cadrul orelor de dezvoltare a vorbirii, am folosit în predare diafilme ca „Ridichea”, „Voinicele”, „Pășuniile lui Fulgusor” ca și discurile „Ursul păcălit de vulpe”, „Bunica”. Am constatat că, pe lângă efectul lor instructiv, astfel de procedee fac să crească atractivitatea lecțiilor, sporesc atenția elevilor, dezvoltă mult interesul lor.

Pentru a folosi cu mai multă eficiență mijloacele audio-vizuale, recurg în unele cazuri la prezentarea simultană și sincronizată a diafilmului și discului. Așa am procedat, de pildă, cu povestirea „Capra cu trei iezi” a lui Creangă. Bineînțeles, în prealabil m-am pregătit minuțios, vizionând diafilmul și audiind discul respectiv de citeva ori, pentru a sincroniza cit mai bine secvențele din diafilm cu pasajele din povestire redată pe disc și a stabili ritmul de proiecție. În timpul prezentării am urmărit cu atenție să existe concordanță între imaginea proiectată pe ecran și textul povestirii.

Elevii mici urmăresc cu multă plăcere și cu mare atenție lecțiile la care se folosesc diafilmul, discul sau banda de magnetofon. Am constatat că, în asemenea cazuri, cei mai mulți dintre ei reușesc să reproducă povestirea foarte apropiat de imaginile vizionate și de textul audiat.

La clasa I, după 15 februarie, programa prevede cite o oră de lectură pe săptămână. În aceste ore e necesar să se alterneze îndrumarea lecturii elevilor cu prezentarea unor poezii, povestiri și basme în lectura învățătorului, cu ajutorul diafilmului și discului. Am planificat în acest scop predarea citorva povestiri la care voi folosi diafilme cum sînt „Scufița roșie”, „Punguța cu doi bani”, „Motanul încălțat”, ca și povestiri imprimate pe discuri. De asemenea, voi urmări săptămînal programele de radio, pentru a înregistra pe bandă de magnetofon anumite povestiri care pot fi folosite în predarea la clasa I.

Și acum, citeva propuneri în legătură cu diafilmele și discurile destinate claselor mici. Întîi, prezentarea lor să nu necesite mai mult de 20-25 minute. Apoi, să se

editeze mai multe diafilme colorate, căci copiii le preferă celor în alb-negru. Să existe o colaborare între studiourile care elaborează diafilme și casa de discuri „Electrecord” privind editarea aceluiași lucrări, avîndu-se în vedere posibilitatea de sincronizare a lor, pentru ca acestea să poată fi prezentate și simultan. Imaginile prezentate în diafilme să fie cit mai simple și cit mai apropiate de realitate, eliminîndu-se amănuntele din desene, căci ele distrag atenția și îngreiază sesizarea și reținerea esențialului. (Un exemplu de diafilm nereușit este „Ursul păcălit de vulpe”, realizat de studioul „Al. Sahia”, în care elevii n-au reușit să distingă întoldeana figurile). Aparatele diascop să fie dotate și cu piese de schimb, sau aceste piese să se găsească în comerț, la librării de exemplu. (Mă refer în special la diascopul tip „BAJKA”. La acesta se defectează foarte ușor piesa în care se montează diafilmul, confecționată din bachelită. Cum ea nu se mai poate repara, aparatul este repede scos din funcțiune).

Inv. AUREL DRĂGUS
Făgăraș

Bogăție și varietate

Grădinișele de copii din țara noastră acumulează an după an o experiență tot mai bogată. Fie că este vorba de conținutul muncii cu copiii preșcolari, de procedeele folosite în această muncă, de grija pentru asigurarea unor materiale didactice care să răspundă cit mai bine necesităților instructiv-educative — în toate aceste domenii întîlnim în grădinișele noastre inițiative valoroase, experiențe demne de a fi luate în seamă.

O realitate care devine din ce în ce mai frecventă în grădinișele de copii este aplicarea creatoare a programei, pregătirea temeinică pentru fiecare activitate. În acest mod lucrează, de pildă, tovarășa Elisabeta Fernea, educatoare la Grădinița nr. 9 din Cluj. Asistînd la jocul didactic „Unde a zburat pasărea?” condus de această educatoare am putut desprinde cu ușurință firul logic urmărit de ea, manifestat în gradarea și complicarea treptată a jocului, în activizarea permanentă, din ce în ce mai intensă, a întregii grupe de copii. Pornind de la indicațiile din programă și din materialul ajutător pentru aplicarea ei, tov. Fernea a îmbogățit și a prelucrat în așa mod jocul, încît în final ea a creat o acțiune nouă, concepută la nive-

lul principalelor cerințe de antrenare a copiilor. Dacă la început a folosit forma clasică a jocului — mînuirea unei „păsări” pe care a așezat-o în diverse locuri din sala de grupă, cerînd copiilor să determine poziția ei în raport cu diferite obiecte — treptat a introdus noi elemente, care au solicitat din ce în ce mai mult pe copii în joc. Ei au fost antrenați întîi să închidă ochii în timpul zborului „puișorilor” și să-i deschidă numai la semnal. Apoi li s-a cerut să stabilească ei unde să fie așezată „pasărea”. În fine, unii copii au fost chemați s-o așeze ei singuri unde doresc, în timp ce restul grupei trebuia să observe și să determine poziția acesteia. Gradarea a fost și mai evidentă în partea a doua a jocului, cînd li s-a cerut copiilor să ascundă „pasărea”, deoarece efortul de a o găsi îi antrena și mai intens. În ultima parte, jocul a fost organizat în așa fel încît acțiunea lui să dea copiilor posibilitatea să aplice în situații variate cunoștințele însușite. Astfel copiii au devenit ei înșiși „păsări”, trebuînd să „zboare” și „să se așeze”, la început la indicația educatoarei, apoi la alegerea lor, în diferite locuri din clasă.

Dacă educatoarea s-ar fi limitat numai la aplicarea mecanică

a indicațiilor din materialul ajutător, jocul s-ar fi desfășurat monoton, iar după scurt timp de la începerea lui copiii ar fi simțit oboseală și plictiseală. S-a văzut însă limpede că ea a gîndit în așa mod fiecare moment al jocului, încît fiecare parte a acestuia a decurs din partea anterioară, aducînd un element nou fie prin complicarea regulii, fie prin complicarea acțiunii.

Un progres important înregistrat în activitatea grădinișelor de copii îl constituie aplicarea unor procedee din ce în ce mai apropiate specificului vârstei preșcolare. Se înlătură tendința de a transpune mecanic metodele și procedeele școlii generale în munca cu preșcolarii, tendință care imprimă întregii activități un caracter pronunțat didacticist. Pentru eliminarea acestei tendințe educatoarele folosesc din plin procedeele de joc în cadrul diferitelor activități, în diferite momente ale acestora. Un procedeu interesant în acest sens este acela aplicat de educatoarea Maria Olivotto, directoarea Grădinișei nr. 1 din Pitești, care introduce păpușa și teatrul de păpuși în cadrul unor jocuri didactice. Acest procedeu înviorează mult activitatea, bineînțeles dacă este folosit în jocurile cu conținut co-

respunzător (jocuri din mediul familial).

Deosebit de valoroasă este preocuparea educatoarelor de a îmbogăți materialul didactic necesar activităților cu copii. Un număr tot mai mare de grădinișe au, pe lângă colecțiile de material didactic tipizat, colecții realizate de educatoare prin puteri proprii. Impresionează în mod deosebit, de exemplu, varietatea și calitatea artistică a materialelor din colecția tovarășei Maria Feurdean, educatoare la Grădinița nr. 9 din Cluj, colecție atît de bogată, încît a îngăduit aranjarea unei expoziții personale. Exemplul citat nu este unic; întîlnim numeroase educatoare care, în dorința de a respecta cit mai bine specificul vârstei preșcolare și de a ridica nivelul eficienței muncii lor, desfășoară o activitate perseverentă de confecționare a materialului didactic.

Bogăția și varietatea materialului didactic și în general a tuturor mijloacelor folosite în grădinișele de copii dovedesc atenția din ce în ce mai sporită pe care o manifestă educatoarele pentru a îmbunătăți conținutul activităților cu preșcolarii.

MARIA TAIBAN

Edicarea la materialele publicate

„Cadrele didactice și cercetarea științifică”

Am citit cu interes păreri exprimate de către tovarășul Petre Bărbulescu în articolul intitulat „Cadrele didactice și cercetarea științifică”. Țin în primul rînd să întăresc constatările făcute în respectul materialului cu privire la creșterea continuă a numărului învățătorilor și profesoriilor din școlile de toate gradele care au preocupări în domeniul cercetării științifice.

În aceste rînduri vreau să mă opresc la o preocupare din domeniul cercetării care polarizează la ora actuală atenția unui număr foarte însemnat de cadre didactice: este vorba de problemele modernizării învățămîntului, în special în legătură cu utilizarea mijloacelor audio-vizuale moderne, cu instruirea programată și cu modelarea proceselor de însușire a cunoștințelor specifice diferitelor discipline. Este bine că atît Institutul de Științe Pedagogice, cit și institutele de perfecționare a cadrelor didactice au în vedere stimularea unor asemenea cercetări. Dar, pentru ca cercetările să se desfășoare în condițiile cerute efectiv de o muncă științifică cu perspectivă, pentru ca rezultatele să fie cu adevărat eficiente, ele trebuie să pornească de la o documentare serioasă. Din păcate noi, profesorii, dispunem în mică măsură de o asemenea documentare. De pildă, mulți am dori să încercăm programarea unui capitol din disciplinele pe care le predăm, să experimentăm predarea și însușirea cunoștințelor pe această bază. Articolele apărute în presa de specialitate pe această temă au un caracter mai mult informativ sau de dezbateri, neacoperînd necesitățile unei documentări aprofundate. Se resimte necesitatea unor lucrări mai ample cu privire la bazele teoretice ale instruirii programate. Aceasta este o

cerință pe care cred că noi, cadrele didactice, sîntem îndreptățiți s-o punem în fața cercetătorilor Institutului de Științe Pedagogice.

Editura didactică și pedagogică ar trebui să fie mai receptivă la preocupările noi din domeniul pedagogiei universale. Să publice lucrări despre aceste preocupări, însoțite de un aparat critic corespunzător. Tot în legătură cu Editura am mai vrea să amintesc încă o problemă: necesitatea ca aceasta să valorifice și să încurajeze cercetarea științifică efectuată de cadrele didactice din școli. Nu ar fi posibil, bunăoară, să apară o colecție consacrată debuturilor în cercetarea pedagogică?

Prof. ȘTEFAN SEIMAN
Vinga, regiunea Banat

*

Atît articolul „Cadrele didactice și cercetarea științifică” semnat de tov. Petre Bărbulescu, cit și reportajul „Slujitori la catedră și cercetători”, apărute în „Gazeta învățămîntului”, pun o serie de probleme care stau la inimă multor învățători și profesori. Sîntem dornici să contribuim cu toții la afirmarea învățămîntului nostru, la perfecționarea conștiinței a acestuia. Ne bucurăm mult cînd aflăm despre rezultatele valoroase obținute de unii dintre colegii noștri, mai vîrstnici sau mai tineri, în domeniul muncii de cercetare științifică și apreciem îndemnul mobilizatoare venite din partea aceluia a căror principală misiune o constituie activitatea de cercetare științifică.

Printre formele menite să determine un avînt al activității de cercetare științifică întreprinse de oamenii de la catedră pe care le trece în revistă articolul tovarășului Petre Bărbulescu se numără și schimbările de opinii între colectivele școlare sau între profesorii care predau o anumită specialitate în cadrul școlilor dintr-un raion sau dintr-o regiune. Se pune întrebarea: este folosită în momentul de față această formă la nivelul posibilităților reale pe care ea le oferă pe linia stimulării și valorificării muncii de cercetare științifică? După părerea mea, nu. Majoritatea acțiunilor care au drept scop schimbarea de experiență organizat pe plan raional sau regional se referă la probleme curente ale conținutului și metodelor de predare. Ele consemnează, fără îndoială, o muncă apreciabilă, dar nu pot avea pretenția să se ridice la nivelul cerințelor formulate față de o cercetare științifică.

În legătură cu aceasta aș face o propunere: la consfățuirile și discuțiile de specialitate organizate la nivel regional și raional să fie invitați și cercetători științifici, ca și cadre universitare, care să prezinte unele studii de specialitate pe care le-au întreprins.

Știu că unele societăți științifice au procedat astfel, obținînd rezultate din cele mai bune, concretizate în stimularea unui număr însemnat de profesori la munca de cercetare științifică.

Aș îndrăzni să împing mai departe această propunere solicitînd ca invitații cu pregătire științifică mai înaltă să studieze și să analizeze „la obiect” unele dintre încercările de cercetare întreprinse de învățători și profesori, să le analizeze în lumina tradițiilor înaintate ale învățămîntului nostru și a experienței pedagogiei mondiale, făcînd recomandările cuvenite.

Prof. GH. ENACHE
Furculești, raionul Alexandria

Consfăturile diriginților cu profesorii clasei

Una din cele mai bune forme de colaborare a dirigintelui cu profesorii care predau la clasa lui o reprezintă consfăturile comune. Dacă nu abuzăm de asemenea consfăturiri, dacă nu le transformăm în acțiuni care să supraîncarce inutil pe profesori, dacă le organizăm doar atunci când viața clasei face necesară luarea unor hotărâri comune, ele pot da rezultate valoroase. Firește, consfăturile comune nu exclud folosirea formelor directe de colaborare între diriginte și profesorii clasei lui.

Socotesc neindicat ca dirigintele să fixeze în amănunțime, încă de la începutul anului, prin planul său de muncă, numărul și datele consfăturilor comune. Ca și în alte domenii ale muncii dirigintelui, și aici planificarea inițială are doar o valoare orientativă, urmînd ca în timpul trimestrului ea să fie precizată în funcție de situația clasei respective.

Se mai întîmplă în școli să se fixeze consfăturile comune pentru probleme de strictă organizare: spre a se fixa programe de pregătire pentru teze, consultații, pentru a se analiza în general situația din clasă. Cred că această practică nu este indicată. Dirigintele este chemat să se consfătuiască cu profesorii clasei sale, după părerea mea, pentru a rezolva unele probleme de ordin instructiv și educativ pe care le pune clasa și nicidecum pentru aspecte de organizare, care pot fi rezolvate fără consfăturii speciale.

De exemplu, în clasa a XI-a, încă în prima jumătate a anului școlar se conturează o puternică orientare a colectivului de elevi în direcția pregătirii examenului de maturitate. Elevii încep să recapituleze materia studiată în clasele anterioare, își întocmesc scheme, fac sinteze, consultă o literatură mai bogată din diferite specialități. Simultan apar și unele aspecte negative: tendința de neglijare a anumitor obiecte,

unilateralitatea în studiu, organizarea nerațională a studiului, sustragerea de la anumite sarcini ș.a. Într-o asemenea situație, consfăturirea comună este cit se poate de necesară.

Împrejurări care cer luarea unor hotărâri comune ale pedagogilor se întîlnesc și în celelalte clase. De pildă, într-una din clasele mari ale școlii noastre, deși elevii munceau mult, dădeau totuși, în general, răspunsuri mediocre. Toți profesorii constatau că puterea elevilor de a interpreta fenomenele studiate, de a stabili legături între aceste fenomene era slabă. Atunci cînd erau ascuțiți căutau să evite întrebările, manifestau tendința de a reproduce întocmai lecția din manual. Cercetînd felul cum se pregătesc acești elevi, dirigintele a descoperit că ei învață folosind aproape exclusiv manualul. Lecturile suplimentare erau făcute întîmplător, fără interes. În majoritatea cazurilor bibliografia recomandată se parcurgea în grabă, în preajma orei pentru care era necesară. Dirigintele a considerat munca pentru lichidarea acestei stări de lucru ca pe unul din obiectivele de bază ale activității sale. În aceste împrejurări s-a dovedit necesară ședința dirigintelui cu profesorii. Ea a scos în relief necesitatea de a-i îndruma pe elevi în organizarea diferențiată a studiului individual la fiecare obiect în parte, necesitatea de a-i învăța cum să învețe. În urma consfăturii, datorită aplicării de către profesori a măsurilor hotărîte în comun, în colectivul clasei a început o preocupare pentru organizarea rațională a studiului individual, preocupare care a dus treptat la formarea unor deprinderi de studiu foarte folositoare.

Socotesc necesar ca în perioada premergătoare consfăturii, dirigintele să se documenteze asupra temei care urmează a fi discutată, conturînd-o precis, formulînd cu atenție propunerile ce le va

prezenta. Cele mai eficiente îmi par a fi acele consfăturiri care încep nu cu discuțiile, adică cu expunerea pe rînd a părerilor fiecărui profesor, ci cu o informare făcută de diriginte, în care acesta expune problema ce constituie mobilul consfăturii, arată concluziile la care a ajuns și le supune analizei colectivului de profesori. Se impune ca analiza să fie cit mai cuprinzătoare și mai adîncită, astfel încît să fie util tuturor participanților.

Uneori, în cadrul acestor analize se vedește tendința ca discuțiile să se poarte în jurul unor fapte singulare sau al unor elevi în parte. Trebuie avut în vedere însă în permanență întregul colectiv al clasei. De aceea elementele individuale nu trebuie privite izolat, ci analizate din punct de vedere al dezvoltării colectivului.

Opinia tuturor profesorilor se concretizează într-un sistem de măsuri care fixează poziția lor în raport cu situația analizată. Dirigintele sintetizează în încheiere măsurile menite să ducă la îmbunătățirea sistemului de muncă al întregului colectiv de profesori și precizează activitățile specifice pe care le va iniția în cadrul muncii educative.

Organizarea cu grijă a consfăturilor dirigintelui cu profesorii clasei, pe lângă îmbunătățirile pe care le aduce în munca fiecărei clase în parte, vine mult și în ajutorul întregii școli. Rezolvarea problemelor educative la nivelul clasei contribuie la descongestionarea consiliilor pedagogice, permițîndu-le acestora sinteze pe o treaptă superioară, la nivelul întregii școli. De asemenea, colaborarea strînsă a dirigintelui cu profesorii clasei este o verigă importantă a frontului comun pe care tind să-l realizeze toți educatorii școlii.

Prof. C. CUCIUC
Orașul
Gheorghe Gheorghiu-Dej



Patinajul, una dintre pasiunile școlarilor în acest anotimp

PUNCTE DE VEDERE

De ce cu literă mică ?

Există unele practici, unele „mode” care, chiar dacă nu contribuie cu ceva la realizarea progresului, pot fi inofensive dacă nu vizează extravaganța. În unele cazuri, însă, modele pot fi de-a dreptul dăunătoare. Așa se întîmplă în domeniul scrisurii. Se știe, într-adevăr, că moda influențează uneori și grafia, urmărind fii succese de librărie, fie efecte estetice.

În ultimul timp o modă greu de înțeles împinge pe unii editori sau tehnoredactori să folosească, uneori pînă la generalizare, scrierea numerelor proprii cu literă mică. Cine nu știe că există norme ortografice obligatorii ? Atunci, de ce nu le respectă toată lumea ?

Dacă un elev scrie, din neatenție, numele unui scriitor cu literă inițială mică, profesorul îi subliniază cuvîntul încreminat cu două linii roșii, groase. Iar deasupra face corectura cuvenită: „această culoare. Mă întreb de multe ori ce se petrece în mintea elevului care, plecînd de la școală, citește pe afișe pe sumarele revistelor, pe copertile diverselor volume, în coloanele periodicelor — mai ales ale celor literare — numele și prenumele atîtor scriitori imprimate cu literă mică: *ion brad, ion băieșu, veronica porumbacu, radu cosașu, mioara cremene, violeta zamfirescu, vladimir streinu, cesar baltag* etc ? Cei mici, a căror gîndire este aptă mai ales pen-

tru concret, probabil că fac cele mai năstrușnice asociații. Cei mai mari, conștienți că asocierile unui prenume la substantivele comune trebuie să fie un indiciu că este vorba de nume proprii, se vor fi întrebînd, cum este și firesc, dacă normele ortografice sînt obligatorii numai pentru școlari sau și pentru adulți. Dacă pentru aceștia din urmă nu au caracter de obligativitate, atunci de ce elevii sînt sancționați pentru orice abatere de la normele ortografice ale limbii române, de îndată ce și ei, miine-poi miine, după ce vor termina școala, vor avea drepturi egale cu toată lumea — deci și să scrie cum vor și cum le place ? De ce să li se impună numai lor o obligație de la care cei în vîrstă se pot abate cînd vor, fără să-i tragă cineva la răspundere ?

Să mai vorbim aici despre efectele educative, despre concordanța dintre teorie și practică, despre caracterul obligatoriu al unor legi și hotărîri ?

Scrierea cu inițială majusculă își are rațiunea ei: scoate în evidență numele propriu al cuiva, îl reliefează într-un context dat. Ion pescaru nu este același lucru cu Ion Pescaru, nici Dumitru albu cu Dumitru Albu, nici Vasile lupu cu Vasile Lupu, cu atît mai pușin cu ion pescaru, dimitru albu, vasile lupu.

Dacă moda aceasta va continua, scrierea numerelor proprii cu literă inițială mică se va generaliza probabil și în interiorul textului, ajungînd să citim: *mi-hai eminescu* era prieten cu *ion creangă* pe care l-a cunoscut la iași unde se stabilise pentru un timp și *ion slavici*.

Ne întrebăm, este bine așa ?

Prof. ION POPESCU

★
În emisiunile radiofonice intitulate „Limba noastră”, acad. Alexandru Graur s-a referit de mai multe ori la scrierea cu majuscule, ridicîndu-se împotriva acelor care tipăresc coperte, afișe etc. folosind inițiale mici. Și noi, cadrele didactice, sîntem împotriva acestei practici pentru că ne creează multe dificultăți în muncă.

Ce este de făcut ? După părerea mea, nimic altceva decît respectarea normelor grafice ale alfabetului limbii române, așa cum sînt menționate în gramatici și în îndreptarul ortografic, ortoepic și de punctuație editat sub conducerea celor mai competente foruri lingvistice din patria noastră.

Inv. ROMAN PRECUP
Tg. Lăpuș



La biblioteca școlii, solicitările de cărți pentru vacanța de iarnă sînt tot mai numeroase

Profesori

și învățători pe scenă

Sintem, în zilele acestea, martorii unei adevărate desfășurări de forțe artistice. Pe scenele a trei teatre din Capitală — gazde ale finalei celui de al IV-lea Festival bienal „I. L. Caragiale” — cele mai înzestrate echipe de teatru de amatori din toate regiunile țării, cele mai îndemnatice formații de păpușari, cei mai talentați recitatori, povestitori și cititori artistici înfruntă luminile rampei și exigențele publicului și ale juriului. Fiecare spectacol prezintă în finală este rodul muncii entuziaste a unor colective de oameni aparținând celor mai diferite profesii, animați cu toții de pasiunea pentru frumos, de nobila dorință de a-și aduce contribuția la educarea estetică a miilor de spectatori.

În această mare armată a slujitorilor teatrului de amatori sînt prezente, în primele rînduri, și cadrele didactice — profesori și învățători de toate vîrstele, neobosiți activiști culturali. În prima zi a întrecerii am avut prilejul să aplaudăm frumoasa reușită a colectivului de teatru al sindicatului învățămînt din Alexandria, care a adus pe scenă piesa lui Nicolaie Tăutu, „Ecaterina Teodoroiu”. Fără a intenționa să facem o cronică dramatică, nu putem totuși să trecem cu vederea peste autenticele realizări artistice ale unora dintre interpreți. Ne gîndim în primul rînd la profesorii Alexandru Puiu, Gheorghe Nuțu, Elena Păseulescu, Constantin Bichescu, Georgeta Nuțu, la învățătorii Constantin Lascu, Eugenia Novac, Paula Andrițoiu. Și un amănunt care trebuie neapărat amintit: prezentarea în finală a constituit cel de al 23-lea spectacol cu această piesă. Profesorii și învățătorii din Alexandria nu se mulțumesc doar să prezinte spectacole în fața oamenilor muncii din oraș; ei întreprind și adevărate turnee în comunele raionului. Grija pentru asigurarea unei cit mai largi activități obștești face cinste acestui colectiv.

Aceeași preocupare este evidentă și în activitatea profesorilor și învățătorilor din Dodeni

Bicazului, al cărui spectacol — „Catiheții de la Humulești”, dramatizare de I. I. Mironescu după „Amintirile” lui Creangă — a fost prezentat pînă acum în nu mai puțin de 16 comune din regiunea Bacău. După cum ne spunea profesoara Alexandrina Mancaș — interpreta Smarandei — cadrele didactice din sat consideră teatrul nu ca un simplu divertisment, ci ca un deosebit de eficient mijloc de ridicare a nivelului cultural al oamenilor muncii.

Iată-o acum pe învățătoarea Maria Buiu, din Deda — Bistra. Ea a sărbătorit de curînd o aniversare: 15 ani de cînd instruește formația de teatru din a-

ceastă comună. Pentru țapinarii, pomicultorii și crescătorii de animale din Deda — Bistra, Vasile Alecsandri, Ion Luca Caragiale, Cehov și alți autori dramatici, cu opera cărora au luat contact prin intermediul formației de teatru, au devenit vechi și bune cunoștințe. Vodevilul „Piatra din casă” de Vasile Alecsandri, prezentat în finală în viziunea artistică a Mariei Buiu, s-a bucurat de frumoase aprecieri din partea publicului.

Am dat doar cîteva nume, cîteva exemple. Șirul lor, însă, nu se oprește aici. Finala e în plină desfășurare.

TRAIAN LALESCU



Scenă din spectacolul „Ecaterina Teodoroiu” prezentat de un colectiv de profesori și învățători din raionul Alexandria.

Tabere — curs

pentru profesorii

de geografie și biologie

Ca și în anii precedenți, și în vara anului 1966, în perioada 15.VII — 5.VIII, Societatea de științe naturale și geografie va organiza tabere-curs pentru profesorii de geografie și de biologie din școlile generale și licee. Fiecare tabără va dura 15-18 zile și va avea o singură serie. Taberele-curs cu program de geografie vor avea loc în regiunile Banat, Bacău și Maramureș. Cele cu program de biologie vor avea loc în regiunile Dobrogea, Cluj și Suceava.

Programele taberelor vor cuprinde conferințe de specialitate, aplicații pe teren, lucrări practice de laborator, colectări și de-

terminări de materiale didactice, vizite la întreprinderi industriale, unități agricole etc. Ele vor fi conduse de cadre didactice universitare și cercetători științifici.

Informații detaliate în legătură cu programele acestor tabere-curs, cu condițiile de participare, cu înscrierea etc. se găsesc la filialele regionale și raionale ale S.S.N.G. și la corespondenții voluntari ai acestora, urmînd a fi prezentate în ședințele cercurilor pedagogice raionale din luna decembrie a.c. — ca și la sediul Societății din București, b-dul Schitu Măgureanu nr. 9.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Examenele de grad care au loc în vacanța de iarnă a acestui an școlar

Examenul în vederea obținerii gradului II pentru cadrele didactice înscrise în anul școlar 1964/1965, va avea loc între 4—9 ianuarie 1966, la institutele de perfecționare București, Cluj, Iași, Brașov și Timișoara.

În aceeași perioadă se desfășoară și examenul de definitivare pentru educatoarele din grădinițele sezoniere.

Examenul va începe în toată țara în ziua de 4 ianuarie 1966 orele 9.

C O R E S P O N D E N Ț A

CIMPULUNG-MUSCEL

Printre formele eficiente de desfășurare a lecțiilor de geografie la Liceul nr. 2 din Cimpulung-Muscel — ne informează prof. I. Popescu Argeșel — se numără în mod curent și excursiile organizate în orizontul local, cu scopul de a verifica pe teren cunoștințele teoretice însușite la orele de curs și de a anticipa predarea altor cunoștințe prin observații făcute în natură. Astfel o recentă lecție-excursie în orizontul local a urmărit familiarizarea elevilor cu caracteristicile depresiunii subcarpatice și zonei anticlinale sud. În cadrul acestei excursii elevii au putut cunoaște punctul geologic fosilifer de la Marlauz și au observat sisturile disodilice de vîrstă oligocenă, pe care se dezvoltă un interesant microrelief de ravene și organisme torențiale. Fiind îndrumați să efectueze observări minuțioase, elevii au găsit roci cu urme de pești (Lamna), iar pe baza informațiilor primite de la localnici ei au descoperit un fragment de lemn pietrificat, cîntărind peste 40 kg, care constituie o adevărată piesă de muzeu.

Observațiile directe efectuate de elevi s-au împletit cu explicațiile pe care le-au primit cu privire la diferite formațiuni geologice. În același timp, excursia a permis colectarea unui număr important de roci valoroase care vor îmbogăți colecția școlii.

ADJUD

Secția de învățămînt a raionului Adjud — ne scrie prof. Pompiliu Stan — a organizat de curînd la Școala generală din Sascut-Tîrg, un schimb de experiență care a avut drept scop popularizarea experienței pozitive în domeniul muncii de conducere a școlii. La acest interesant schimb de experiență au participat 80 de directori de școli din raionul Adjud. Aceștia au asistat la o serie de lecții ținute la școala din Sascut au cunoscut activitatea metodică desfășurată în școală, felul cum se organizează lectoratele cu părinții, tematica lor etc. De asemenea, în cadrul schimbului de experiență s-a prezentat un referat susținut de directorul Școlii generale din Sascut-Tîrg.

VULTURENI-GHERLA

Prof. Aurel Anton ne vorbește, într-o scrisoare trimisă recent, despre activitatea cercului de geografie și științe naturale al elevilor Școlii generale din Vultureni, raionul Gherla. Pentru a se asigura activității cercului o desfășurare cît mai vie, mai multilaterală — ne relatează prof. Aurel Anton — membrii acestuia sînt grupați în colective care își comunică periodic rezultatele lucrărilor. Astfel, nu de mult, colectivul care lucrează în cadrul stației meteorologice a școlii a prezentat o informare despre micro-climatul diferitelor anotimpuri în Vultureni. Informarea a avut la bază înregistrarea zilnică a principalelor fenomene climatice — temperatură, precipitații, vînturi.

O activitate la fel de rodnică și de interesantă desfășoară și colectivul tinerilor naturaliști. Aceștia studiază în momentul de față planta *Nimphaea Lotus Thermalis* — o specie unică în Europa, pe care au cunoscut-o în timpul excursiei efectuate la Băile 1 Mai în rezervația botanică de aici. Alături de materialul adunat cu prilejul excursiei, membrii cercului de naturaliști au efectuat cercetări pe baza unor lucrări și studii apărute în revistele de specialitate.

„Elementul cel mai valoros ce caracterizează activitatea cercului de științe naturale-geografie de la Școala generală din Vultureni — apreciază prof. Aurel Anton — îl constituie faptul că îi stimulează pe elevi la o pregătire multilaterală și dezvoltă interesul lor pentru desfășurarea unei activități cu caracter de cercetare științifică”.

RÎMNICU-VILCEA

Date fiind problemele pe care le întîmpină unii învățători în predarea obiectelor care cer aptitudini deosebite (muzică, desen, educație fizică) secția de învățămînt a orașului Rîmnicu-Vilcea a hotărît să ia măsuri pentru sprijinirea lor. După cum ne scrie prof. C. Dafinescu, s-a stabilit ca profesorii specializați pentru disciplinele menționate, membri ai cabinetului metodic orașenesc, să facă în fața învățătorilor unele prezentări lunare în care să trateze probleme legate de lecțiile ce urmează să fie predate (în legătură cu descifrarea solfegiilor, cu sublinierea părților esențiale și a tehnicii executării exercițiilor de educație fizică, cu precizarea elementelor de bază ale desenelelor care vor fi realizate de elevi etc.).

BOTOȘANI

Un valoros schimb de experiență a organizat recent, după cum ne relatează tov. Gh. Micu, și secția de învățămînt a orașului Botoșani. Avînd drept temă „Eficiența folosirii materialului didactic la lecții”, acest schimb de experiență, realizat între școlile generale nr. 3 și nr. 4 din oraș, a cuprins prezentarea unor referate, asistențe la lecții, la activități practice etc. Au avut loc apoi discuții în cadrul cărora s-au tras unele concluzii valoroase pentru îmbunătățirea muncii celor două școli.

ORADEA

Așa după cum ne informează tov. Aristotel Ceciu, comisia metodică a învățătorilor de la Școala generală nr. 1 din Oradea desfășoară o activitate intensă menită să lămurească problemele utilizării vizitelor și excursiilor pentru ridicarea calității lecțiilor. Astfel, din inițiativa comisiei metodice, mai mulți învățători au organizat vizite la Fabrica de aluminiu, la Uzina de mașini-unelte, „Infrățirea”, la Depoul C.F.R., la serele și la livezile unor gospodării agricole de stat din preajma orașului, la Muzeul regional de istorie etc. Aceste vizite au fost astfel organizate încît să dea învățătorilor posibilitatea de a trage concluzii cu privire la procedeele ce se cer utilizate pentru ca asemenea acțiuni să-și atingă ținta. Observațiile învățătorilor au fost confruntate în cadrul unei convorbiri organizate de către comisia metodică. Cu acest prilej învățătorii au reliefat acele procedee care au dat rezultate pozitive.

CĂRȚI CĂRȚI

Începuturile și biruința scrisului în limba română

Profund cunoscător al feudalismului cît și, mai ales, al perioadei slavone în cultura și literatură noastră. P. P. Panaitescu înțelege în lucrarea intitulată „Începuturile și biruința scrisului în limba română”, o cercetare critică asupra problemei menționate în titlul acesteia.

Afirmînd că problema începuturilor scrisului în limba română formează un capitol din istoria culturală general românească, prezentat în funcție de istoria socială, autorul prezintă o serie de teze care se impun, deopotrivă cu concluzia, atenției cititorului. Astfel, constatarea că traducerea în românește în tot cursul veacului al XVI-lea corespunde cu începuturile scrisului românesc și în domeniul laic — istoriografie, pravile, scrisori — exclude teoriile de pînă acum asupra unor influențe externe care ar sta la baza acestor scrieri, teorii care nu aveau o bază științifică, ignorînd legătura organică dintre cultură și stadiul de dezvoltare socială și economică a poporului. Începuturile scrisului românesc, arată autorul, sînt legate de înlocuirea în fruntea vieții economice și politice a țării a vechii boierime militare, cu imunități, prin noua boierime angajată în economia de schimb în producția de marfă pe piață, alături de orășeni și de mica boierime. În a doua jumătate a veacului XVIII se dezvoltă în toate țările române un curent cultural umanist cu implicații și în domeniul politic. P. P. Panaitescu demonstrează că umanistii români, recunoscînd limba română ca moștenitoare a limbii latine, au intrat și ei în lupta pentru promovarea limbii noastre ca organ de exprimare a literaturii, bisericii și cancelariei de stat. Ei sînt aceia care au luptat conștient pentru înlăturarea definitivă a limbii slavone din poziția sa de limbă a statului și a culturii în țările române, pentru înlocuirea ei cu limba po-

porului, din care au făcut o limbă literară.

Acest fenomen cultural, al apariției și biruinței scrisului în limba română — se arată în lucrare — s-a desfășurat pe un răstimp de două veacuri și a urmat linia de dezvoltare a societății feudale, a ridicării economice și politice a unei noi boierime și a altor păături sociale angajate în economia de schimb, semnificînd o afirmare a individualității poporului român, maturitatea lui culturală.

Supunînd unei minuțioase analize opiniile emise de istorici și de istoriografi literari asupra începuturilor scrisului în limba română privind traducerea, P. P. Panaitescu acceptă, bazat pe prezența rotacismului, ca loc de redactare a primelor texte românești, Maramureșul. Apreciînd însă fenomenul de pe poziția materialismului istoric, autorul trage concluzia că opera de traducere a vechilor cărți slavone în limba poporului, începuturile scrisului în limba română, se datorează unei inițiative interne și nevoilor populației românești din Maramureș și din nordul Transilvaniei, explicate prin împrejurările sociale și economice din sinele acestei populații, în cadrul societății feudale și nu, cum a afirmat vechea istoriografie, ca rezultat al influențelor venite din afară.

Argumentele aduse de autor conțin elemente a căror valoare nu poate fi pusă la îndoială. În relație cu faptele, aceste argumente se impun în mod categoric. Cultivînd detaliul istoric ca mijloc de precizie, reconstituind pe mari spații de timp peisajul economic, social și cultural, P. P. Panaitescu aduce prin lucrarea lui o contribuție de seamă la rezolvarea uneia din cele mai contradictorii probleme din istoria culturii noastre: apariția scrisului în limba română.

Prof. NICOLAE ALBU
Blaj

Probleme — întrebări de fizică

Recent apărută, lucrarea „Probleme-întrebări de fizică”, de Liviu Rădulescu și Margareta Ailincăi, este de un real folos profesorilor și elevilor. Atît prin conținut, cît și prin modul de prezentare, lucrarea stimulează larg interesul cititorului. Întrebările, atrăgătoare prin însăși formularea lor, invită la lectură, care devine cu atît mai antrenantă și accesibilă cu cît nici în enunț, nici în rezolvare nu intervine aparatul matematic, ci de regulă doar interpretarea fizică.

Materialul, destul de bogat, ur-

mează ca dispunere modul în care se succed diversele teme ale programei școlare. Pe lângă probleme clasice, sînt incluse și probleme care privesc cele mai noi cuceriri ale științei — sateliții artificiali, electronica, radioizotopii etc.

Pentru o cît mai mare accesibilitate, ar fi fost bine ca fiecare capitol să fi fost precedat de o prezentare a teoriei și, mai ales, să se fi insistat asupra legii causalității și modului cum se recunosc, cum se pun în evidență conexiunile cauzale.

Amintim cititorilor noștri că în aceste zile oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt și din instituții reinnoiesc abonamentele la „Gazeta învățămîntului” pe anul 1966.



Lectură

Dicționarul limbii române

DICTIONARUL
LIMBII ROMÂNE
(DLR)
TOMUL VI
FASCICULA 8-11
MASCAT

tri, sub conducerea și îndrumarea acad. Iorgu Iordan și prof. univ. I. Coteanu, au reluat, în continuarea celui întrerupt în 1948, lucrările la Dicționarul general al limbii române, din care primele trei fascicule (una cuprinzînd bibliografia, o introducere și alte precizări preliminare, iar celelalte două primele cuvinte din litera M, pînă la cuvîntul mascat) au apărut nu de mult.

În noua sa formă, Dicționarul limbii române este un dicționar general al limbii noastre, istoric și etimologic, explicativ și normativ totodată. Elaborat pe baza concepției marxist-leniniste, dicționarul se întemeiază și pe noi principii metodice și de tehnică lexicografică, atît în privința structurii de ansamblu a lucrării și a fiecărui articol, cît și în ceea ce privește includerea unor cuvinte, variante lexicale sau fonetice, gruparea cuvintelor compuse și derivate, utilizarea izvoarelor și a atestărilor, înregistrarea expresiilor, locuțiunilor, proverbelor, zicătorilor etc.

Proiectat cu aproape un secol în urmă, după unele încercări neizbutite (I. C. Massim și August Treboniu Laurian), sau de proporții prea vaste (Bogdan Petriceicu Hașdeu și Al. Philippide), Dicționarul limbii române a fost redactat și publicat în parte (literele A-L, cu excepția lui D și E), sub conducerea lui Sextil Pușcariu. Au apărut astfel, între anii 1913-1948, trei volume (A-B, C și F-I), și trei fascicule (litera L, pînă la cuvîntul lojniță).

După elaborarea celor două dicționare — Dicționarul limbii române literare contemporane și Dicționarul limbii române moderne — de proporții mai reduse, dar de primă urgență, lexicografii noș-

trindu-se astfel la o lucrare de mari proporții — probabil zece volume — care va cuprinde întregul tezaur lexical al limbii noastre.

Fiind vorba de un dicționar general, care va cuprinde circa 140.000 de cuvinte, noua lucrare lexicografică, în curs de elaborare și publicare, înregistrează și explică toate cuvintele limbii române atestate în vorbirea populară, în limba literară și în limbajul literaturii artistice, neologismele, regionalismele, arhaismele și chiar unele formații argotice în măsura în care ele apar în limbajul familiar sau al literaturii beletristice. În primele fascicule tipărite, cercetătorul găsește o adevărată istorie a fiecărui cuvînt, de la etimologie pînă la sensurile cele mai recente, cu menționarea sinonimelor sau a seriilor sinonimice, cu bogate atestări, de la cele mai vechi pînă la literatura actuală, cu menționarea expresiilor și locuțiunilor, a compuselor, a variantelor lexicale și morfologice, cu indicațiile necesare ortografice și ortografice. Etimologiile se referă numai la sursa din care s-a luat etimonul, fără a se merge la originea acestuia. Cred că, în unele cazuri, n-ar fi fost lipsite de interes și

anumite precizări în legătură cu elementele componente ale etimonului sau cu sursa de proveniență în limba din care a fost împrumutat de limba noastră. Chiar dacă prin această s-ar fi anticipat asupra dicționarului etimologic proiectat de Institutul de lingvistică din București, totuși anumite detalii ar fi fost binevenite.

Dicționarul limbii române în curs de apariție este cea mai monumentală lucrare lexicografică a limbii noastre, o bogată sursă de documentare pentru cercetătorul pasionat de probleme de limbă sau de stil, pentru oamenii de știință și de literă, pentru profesori și studenți, pentru orice intelectual care dorește să cunoască tezaurul inepuizabil al limbii române. Prin analiza minuțioasă a tuturor sensurilor, prin gruparea lor, prin numeroasele atestări din limba veche și din cea actuală, unele articole pot fi considerate niște adevărate studii de istorie a limbii române — de exemplu cuvintele mai, masă, mamă, margine, marfă, mare (s), mare (adj), acesta din urmă singur fiind tratat pe nu mai puțin de 21 de coloane.

P. I.

Minunile lumii au fost numai 7?

În ultimele luni, programele posturilor noastre de radio care se adresează copiilor și tinerilor de vîrstă școlară cuprind o serie de emisiuni noi sau reînnoite, în cadrul cărora este vizibil efortul pentru sporirea valențelor instructive și educative ale materialelor.

Inspirată ne apare, în acest sens, noua emisiune intitulată „Minunile lumii au fost numai 7?” care își propune să dezvolte orizontul cultural al elevilor, prezentîndu-le o serie de probleme esențiale ale istoriei civilizației. Avînd drept pretext și punct de plecare cele 7 momente celebre ale Antichității, emisiunea lărgeste sfera prezentării creațiilor care au marcat momente importante în istoria civilizației materiale a omenirii.

Piese de muzeu rezultate de pe urma săpăturilor arheologice pe locurile celor mai vechi așezări omenești devin subiectul unor pasionante întîmplări, peșterile locuite în perioada paleoliticului și neoliticului își deapănă istoria, conturînd în imagini vii momentele apariției creației artistice.

În alte emisiuni ale aceluiași ciclu tinerii ascultători au fost purtați de-a lungul istoriei străvechi a unor remarcabile descoperiri științifice și realizări tehnice ale popoarelor care au locuit odinioară pe meleagurile Africii, Asiei, Americii și Europei. Concomitent cu evoluția în spațiu, pe meridianele și paralelele globului, emisiunea „Minunile lumii au fost numai 7?” prilejuiește tînarului ascultător

și o evoluție în timp. Sînt prezentate cele mai vechi creații ale geniului uman, alături de creațiile Antichității, Evului Mediu, Renașterii, în domeniul științei, tehnicii și artei, pentru a se ajunge la minunile ce caracterizează revoluția tehnică științifică a epocii contemporane.

Așa după cum se creionează în lumina primelor realizări, emisiunea „Minunile lumii au fost numai 7?” tinde să devină un album radiofonic bogat ilustrat, merit să contribuie la educarea tinerei generații. Este indicat, de aceea, ca noua emisiune să fie înscrisă în agenda recomandărilor de audii radiofonice pentru timpul liber pe care diriginții le fac elevilor lor.

M. GROSU